

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра всесвітньої історії

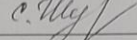
СИЛАБУС
Нормативного освітнього компонента

Історія сучасної цивілізації: війни, революції, збройні конфлікти
підготовки магістра
галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)»
освітньо-професійної програми «Середня освіта. Історія, правознавство»

Силабус освітнього компонента «Історія сучасної цивілізації: війни, революції, збройні конфлікти» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія), освітньо-професійної програми Середня освіта. Історія, правознавство

Розробник: Разиграев Олег Володимирович, доктор історичних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Шульга С. А.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри: (Стрільчук Л.В.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта /Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта (Історія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Історія, правознавство Освітній рівень: магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
ІНДЗ: є		Семестр 1
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 26 год.
		Самостійна робота 66 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання: українська		

Заочне відділення

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта /Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта (Історія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Історія, правознавство Освітній рівень: магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
ІНДЗ: є		Семестр 1
		Лекції 6 год.
		Практичні (семінарські) 6 год.
		Самостійна робота 94 год.
		Консультації 14 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання: українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ІІІ: Разиграєв Олег Володимирович

Науковий ступінь: доктор історичних наук, доктор гуманістичних наук в галузі історії (PhD in History, Maria Curie-Skłodowska University, Poland)

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри всесвітньої історії

Контактна інформація: razigrayev.oleg@vnu.edu.ua

Посилання на розклад <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу. Силабус освітнього компонента «Історія сучасної цивілізації: війни, революції, збройні конфлікти» підготовки магістра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Історія), освітньо-професійна програми «Середня освіта. Історія, правознавство». ОК передбачено вивчення воєн, революцій та збройних конфліктів в новітню добу як характерних ознак сучасної цивілізації. Особлива увага звернена на висвітлення особливостей Першої та Другої світових воєн – наймасштабніших збройних конфліктів в історії людства. Передбачено вивчення також інших локальних, міждержавних, міжетнічних та міжрелігійних конфліктів сучасності, а також основних революційних подій у ХХ – на початку ХХІ ст. В результаті опанування навчального матеріалу здобувачі вищої освіти повинні отримати цілісне уявлення про війни, революції та збройні конфлікти в історії сучасної цивілізації.

2. Пререквізити. Вивчення дисципліни «Історія сучасної цивілізації: війни, революції, збройні конфлікти» ґрунтується на володінні базовими знаннями з всесвітньої історії.

Постреквізити. Освітні компоненти «Радянський тоталітаризм: генеза та функціонування» та «Історія міжнародних відносин».

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента «Історія сучасної цивілізації: війни, революції, збройні конфлікти» є формування у студентів цілісного та об'єктивного уявлення про війни, революції та збройні конфлікти в історії сучасної цивілізації.

Основними **завданнями** під час вивчення ОК «Історія сучасної цивілізації: війни, революції, збройні конфлікти» є:

- ознайомити студентів із особливостями перебігу Великої війни;
- розглянути революційні події та міждержавні збройні конфлікти наприкінці Великої війни та у перші повоєнні роки;
- з'ясувати основні міждержавні та громадянські збройні конфлікти між двома світовими війнами;
- простежити основні етапи Другої світової війни з виокремленням питання Голокосту;
- розглянути конфлікти та революційні події в світі після Другої світової війни;
- з'ясувати глобальні та регіональні виміри «холодної війни»;
- вивчити оксамитові революції в Центрально-Східній Європі кінця 80-х рр. ХХ ст.;
- з'ясувати основні міжетнічні та міждержавні конфлікти та війни на пострадянському просторі;

- простежити міжетнічні та міжрелігійні конфлікти в світі наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.;
- порушити питання гендеру в контексті революцій та збройних конфліктів, а також висвітлення зазначеної проблематики в кіно, літературі та мистецтві;
- розглянути проблеми історичної та національної пам'яті щодо воєн, революцій на збройних конфліктів ХХ – поч. ХХІ ст.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності (ФК):

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Предметні компетентності (ПК):

ПК1. Знати закони наукового, соціального і професійного мислення, володіння комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу, здатність практично послуговуватись методами історичного дослідження

ПК2. Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань.

ПК3. Знати та розуміти наукові основи певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах.

ПК4. Оволодіння основними історичними концепціями, поняттями, судженнями; здатність критично оцінювати результати наукових досліджень, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ української та всесвітньої історії.

ПК5. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учасника освітнього процесу, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ПК6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності

ПК7. Прагнення до саморозвитку та самовдосконалення у науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу.

ПК8. Виявляти знання та розуміння наукових основ певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах та вміння моделювати їх у зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання.

ПК9. Здатність до соціальної комунікації; розуміння та сприйняття принципів толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та вирішувати конфлікти.

Програмні результати навчання (РН):

РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

Предметні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії.

ПРН2. Знати і розуміти зміст основних напрямів і шкіл сучасної історичної науки, головних проблем у розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу усно історичних досліджень у просторі конструювання минулого

ПРН3. Характеризувати існуючі парадигми історії української державності, її обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державотворчих процесів.

ПРН5. Орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, аналізувати суспільні явища й узагальнювати політичний досвід

ПРН8. Критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень

ПРН9. Використовувати безпечне освітнє електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів

ПРН11. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість

ПРН12. Здатність до соціальної взаємодії, займати активну громадянську позицію та робити усвідомлений вибір в умовах сучасного політичного плюралізму.

ПРН13. Здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / бали
Змістовий модуль 1.						
Велика війна та революції і збройні конфлікти в світі у 1918-1939 рр.						
Тема 1. Вступ. Предмет, завдання курсу, термінологія, історіографія.	2/12	2/2		/10		*** МК
Тема 2. Велика війна (1914-1918): загальносвітовий та регіональний вимір	16/16	2/2	4/2	8/10	2/2	*ПО, **ДС Мах. 12 балів + мах. 3 б. за доповнення
Тема 3. Революційні події та міждержавні збройні конфлікти в світі наприкінці Великої війни та у перші повоєнні роки	10/10	2	2	6/8	/2	*** МК
Тема 4. Міждержавні та громадянські збройні конфлікти між двома світовими війнами	10/10	2	2	6/8	/2	*ПО, **ДС Мах. 12 балів + мах. 3 б. за доповнення(разом) 15 балів
Усього за змістовий модуль 1	38/48	8/4	8/2	20/36	2/6	
Змістовий модуль 2.						
Друга світова війна та революції і збройні конфлікти в світі у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.						
Тема 1. Друга світова війна: між нацизмом та комунізмом	14/24	2/2	4/2	6/18	2/2	*ПО, **ДС Мах. 12 балів + мах. 3 б. за доповнення
Тема 2. Голокост. Проблеми виживання та колаборації.	10/8		2	6/6	2/2	*ПО, **ДС Мах. 12 балів + мах. 3 б. за доповнення
Тема 3.	10/8	2	2	6/6	/2	*** МК

Конфлікти та революційні події в Європі (1945-1989). «Холодна війна»: глобальні і регіональні виміри						
Тема 4. Міжетнічні та міждержавні конфлікти і війни на пострадянському просторі. «Кольорові революції».	10/8	2	2	6/6	/2	*ПО, **ДС Мах. 12 балів + мах. 3 б. за доповнення(разо м15 б.
Тема 5. Міжетнічні та міжрелігійні конфлікти в світі наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.	10/8		2/2	6/6	2	*** МК
Тема 6. Гендер в контексті революцій та збройних конфліктів.	10/6	2	2	6/6		*** МК
Тема 7. Війни, революції та збройні конфлікти в кіно, літературі та мистецтві.	10/6	2	2	6/6		*** МК
Тема 8. Проблеми історичної та національної пам'яті щодо воєн, революцій на збройних конфліктів ХХ - початку ХХІ ст.	8/4	2	2	4/4		*** МК
Усього за змістовий модуль 2	82/72	12/2	18/4	46/58	6/8	
Види підсумкових робіт						

Модульна контрольна робота						2 * 30 б. (разом 60 б.)
ІНДЗ						10 б.
Всього годин / балів	120/120	20/6	26/6	66/94	8/14	100

*ПО – поточне опитування; **ДС – дискусія; *** МК – модульна контрольна робота;
/ – заочне відділення

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає опрацювання спеціально виокремлених викладачем питань відповідно до структури навчальної дисципліни. Загалом, на самостійну роботу виділено 66 години на денній формі та 94 години на заочному відділенні.

Самостійна робота може виконуватися студентом у друкованій формі або шляхом підготовки мультимедійної презентації. Під час виконання самостійної роботи необхідно неухильно дотримуватись засад академічної доброчесності, а також засвідчити власне, обґрунтоване, бачення питання. Обов'язковим також є уміщення бібліографічних покликань подавати в кінці проекту відповідно до Державного стандарту 2015 р.

Питання для самостійного опрацювання

Тема відповідно до структури навчальної дисципліни	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин Денне/заочне відділення
ЗМ. 1. Т.1	«Війна», «революція», «збройний конфлікт»: питання термінології.	/10
ЗМ. 1. Т.2	Регіональний вимір Великої війни: Волинь та Перша світова. «Прощання з імперською спадщиною» та сучасне переосмислення Брусилівського прориву 1916 р.	8/10
ЗМ. 1. Т.3	Польсько-більшовицька війна 1919–1920 рр. Варшавська битва та її значення.	6/8
ЗМ. 1. Т.4	Ф. Франко та громадянська війна в Іспанії (1936–1939 рр.)	6/8
ЗМ. 2. Т.1	Оборонна війна Польщі 1939 р. Окупація Польщі нацистами та більшовиками. Катинський злочин 1940 р. Польсько-український міжетнічний конфлікт та Волині та в Галичині 1939–1947 рр.	6/18
ЗМ. 2. Т.2	Українці та поляки у нацистських та радянських адміністративних структурах у 1939–1944 рр.: дефініції, трактування, оцінки діяльності.	6/6
ЗМ. 2. Т.3	Арабо-ізраїльський конфлікт: передумови, перебіг, сучасний стан	6/6
ЗМ. 2. Т.4	Перша (1994–1996 рр.) та друга (1999–2009 рр.) чеченські війни.	6/6
ЗМ. 2. Т.5	Війна в Афганістані (2001–2021 рр.): від «нескореної свободи» до «рішучої підтримки».	6/6
ЗМ. 2. Т.6	Жінки у Першій світовій війни: глобальний та регіональний виміри	6/6
ЗМ. 2. Т.7	Друга світова війна у північноамериканському кінематографі	6/6
ЗМ. 2. Т.8	Історична пам'ять та мілітарні архітектурні пам'ятки	4/4

	комуністичної епохи: питання переозначення, музеєфікації та утилізації.	
		66/94

7. Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ)

Складовою частиною програми навчальної дисципліни є ІНДЗ, яке полягає у підготовці повідомлення (реферату) про використання новітніх підходів у вивченні тематики Першої або Другої світової воєн (на вибір студента) в закладах загальної середньої освіти (10–11 клас).

Загальні вимоги до виконання:

- індивідуальне завдання повинно мати творчий, дослідницький характер;
- виконується ІНДЗ з дотриманням усіх вимог до прикладних робіт.

Текст повинен бути надрукований на принтері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве – 25 мм, нижнє, верхнє – 20 мм, праве – 15 мм. За обсягом ІНДЗ має складати 15–20 сторінок. ІНДЗ починається з титульного аркуша, за ним розміщуються послідовно зміст ІНДЗ, основний текст, список використаних джерел відповідно до Державного стандарту 2015 р. (не менше 10).

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання відбувається згідно [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 29.06.2022 р.](#)

Оцінювання роботи здобувача вищої освіти на практичних заняттях здійснюється за 12-ти бальною шкалою. Зокрема, доповідь – 0-12 балів, доповнення чи участь в дискусії – 1 бал (під час 1 заняття). Загалом, робота на практичних заняттях дає змогу отримати максимально 30 балів. Окрім того, здобувач вищої освіти має право підготувати ІНДЗ (максимальна оцінка 10 балів). В підсумку здобувач вищої освіти може отримати 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за виконання модульних контрольних робіт.

Пропущені заняття можуть бути відпрацьовані шляхом підготовки конспекту семінарського заняття або проведення тематичної розмови з викладачем відповідно до графіку консультацій.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися основних засад академічної доброчесності та нетерпимості до плагіату [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки від 25.05.2023 р.](#)

Під час вивчення курсу передбачена можливість визнання отриманої студентом неформальної освіти як оцінку з окремих тем згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.06.2022 р.](#)

Схема розподілу балів

Поточний контроль (мах - 40 балів)		Модульний контроль (мах - 60 балів)		Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	
12 балів як середнє арифметичне. + 3 бали (за активність)	12 балів як середнє арифметичне +3 бали (за активність)	30	30	100

на практичних заняттях)	на практичних заняттях) + 10 балів ІНДЗ			
-------------------------	--	--	--	--

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є усний іспит.

Максимальна оцінка – 60 балів.

Перелік питань до іспиту:

1. «Війна», «революція», «збройний конфлікт»: питання термінології.
2. Світ наприкінці ХХ – на поч. ХХІ століття. Причини та передумови Великої війни.
3. Початковий етап Першої світової війни. Битва на р. Марні та військові дії в Галичині 1914 р.
4. Збройне протистояння у 1915–1916 рр.: битва під Верденом, Ютландська битва, битва на р. Соммі, підводна війна.
5. Військові дії у 1917 р. Вихід з війни Росії та вступ США.
6. Завершальний етап Великої війни та укладення перемир'я, 1918 р.
7. Перша світова війна і Україна: між Росією і Австро-Угорщиною. Україна та українці в планах Антанти і Троїстого союзу.
8. Українські січові стрільці та польські легіони в роки Великої війни: спроба компаративного аналізу.
9. Брусиловський прорив 1916 р.: подолання імперської спадщини та сучасні інтерпретації.
10. Революційні події у світі у 1917–1923 рр.: загальна характеристика
11. Ельзас і Лотарингія наприкінці Першої світової війни та у перші повоєнні роки: питання державної приналежності та джерело конфліктності між Німеччиною та Францією.
12. Міждержавні збройні конфлікти в світі наприкінці Великої війни та у перші повоєнні роки: загальна характеристика.
13. Спроба встановлення комунізму в Угорщині у 1919 р.
14. Польсько-більшовицька війна 1919–1920 рр. Варшавська битва та її значення.
15. Польсько-литовський конфлікт після Першої світової війни та питання державної приналежності Середньої Литви.
16. Лютнева революція в Росії 1917 р.
17. Більшовицький переворот в Росії 1917 р.
18. Громадянська війна на постімперському просторі Російської імперії.
19. Листопадова революція в Німеччині у 1918 р.
20. Турецька війна за незалежність: 1919–1923 рр.
21. Україна і українське питання у світовому контексті у 1914–1923 рр.
22. «Світова комуністична революція»: теорія і практика (1917 – поч. 1920-х рр.).
23. Міждержавні та громадянські збройні конфлікти між двома світовими війнами: загальна характеристика
24. Ф. Франко та громадянська війна в Іспанії (1936 – 1939 рр.)
25. Італо-ефіопська війна 1935–1936 рр.
26. Мюнхенська змова та аншлюс Австрії, 1938 р.
27. Чешинська Сілезія та польсько-чехословацький конфлікт 1938 р.

28. Карпатська України на угорсько-українська війна 1939 р.
29. Причини Другої світової війни. Загострення протиріч між великими державами в 30-х рр. ХХ ст.
30. Пакт Молотова-Ріббентропа. Основні етапи Другої світової війни.
31. Характеристика I-етапу Другої світової війни: 1 вересня 1939 – 21 червня 1941 р.
32. Оборонна війна Польщі 1939 р. Окупація Польщі нацистами та більшовиками.
33. Катинський злочин 1940 р. та політика пам'яті у сучасній Польщі.
34. Характеристика II-етапу Другої світової війни: 22 червня 1941 р. – 18 листопада 1942 р.
35. Українці та поляки у нацистських та радянських адміністративних структурах у 1939–1944 рр.: дефініції, трактування, оцінки діяльності.
36. Характеристика III-етапу Другої світової війни: 19 листопада 1942 р. – грудень 1943 р.
37. Характеристика IV-етапу Другої світової війни: січень 1944 р. – 8 травня 1945 р.
38. Варшавське повстання 1944 р.
39. Характеристика V-етапу Другої світової війни: травень – 2 вересня 1945 р.
40. Радянсько-фінська війна.
41. Голокост.
42. Окупаційний режим та Рух опору в роки Другої світової війни.
43. Польсько-український міжетнічний збройний конфлікт. «Волинська трагедія».
44. Колабораціонізм у Другій світовій війні.
45. Тегеранська, Ялтинська та Потсдамська конференції.
46. Конфлікти та революційні події в Європі (1945–1989): загальна характеристика
47. «Холодна війна» та розкол післявоєнного світу: загальна характеристика
48. Розвиток «холодної війни» у 1947–1949 рр. Формування військово-політичних блоків
49. Сутнісні ознаки «Холодної війни».
50. Корейська війна (1950–1953 рр.)
51. Конфлікти у Європі (1950–1960-ті роки): загальна характеристика
52. Угорська революція 1956 р.
53. Празька весна 1968 р.
54. Режим полковників у Греції 1967–1974 рр.
55. В'єтнамська війна (1964–1975 рр.)
56. Карибська криза 1962 року Революція гвоздик у Португалії 1974 р.
57. «Холодна війна» на Близькому Сході
58. Африка в «холодній війні».
59. Курс на розрядку міжнародної напруженості (1970-і).
60. «Друге дихання «Холодної війни»». Афганська війна (1979–1989 рр.)
61. Кінець «Холодної війни» ?
62. Арабо-ізраїльський конфлікт: передумови, перебіг, сучасний стан
63. Роль Ліги нації та ООН у врегулюванні збройних конфліктів у ХХ – на початку ХХІ ст.
64. Росія та збройні конфлікти на пострадянському просторі у 1991–1993 рр.: Грузія, Абхазія та Придністров'я.
65. Осетино-інгушський конфлікт 1992 р.
66. Громадянська війни в Таджикистані 1992–1997 рр.
67. Першої чеченська війна (1994–1996 рр.)
68. Війна в Дагестані 1999 р.
69. Друга чеченська війна (1999–2009 рр.).
70. Конфлікт між Азербайджаном та Вірменією щодо Нагірного Карабаху.
71. Революція троянд у Грузії 2003 р.
72. Тюльпанова революція в Киргизстані 2005 р.

73. Друга світова війна в художній літературі та кіно.
74. Міжетнічні та міжрелігійні конфлікти в світі наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: загальна характеристика.
75. Югославські війни 1991 – 2001 рр.
76. Війна в Афганістані (2001 – 2021 рр.): від «нескореної свободи» до «рішучої підтримки».
77. Конфлікт в Північній Ірландії 1960-ті – 1998 рр.
78. Баскський конфлікт.
79. Війни та збройні конфлікти у Африці наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: загальна характеристика.
80. Гендер в контексті революцій та збройних конфліктів.
81. Жінки у Першій світовій війні.
82. Роль жінок у Другій світовій війні.
83. Війни, революції та збройні конфлікти в кінематографі: загальна характеристика.
84. Друга світова війна у північноамериканському кінематографі.
85. Міфологізація Другої світової війни у радянському кінематографі.
86. Війни, революції та збройні конфлікти в літературі: загальна характеристика.
87. Антивоєнна проза Е. Гемінгвея та Е. М. Ремарка.
88. Друга світова війна у творах німецького письменника Г. Белля
89. Війни, революції та збройні конфлікти в образотворчому мистецтві: загальна характеристика.
90. Проблеми історичної та національної пам'яті щодо воєн, революцій та збройних конфліктів ХХ ст.: загальна характеристика.
91. «Забута» Перша світова війна в контексті проблем історичної та національної пам'яті.
92. Друга світова війна в контексті проблем історичної та національної пам'яті.
93. Історична пам'ять та мілітарні архітектурні пам'ятки комуністичної епохи: питання переозначення, музеєфікації та утилізації.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Байдак М. Війна як виклик та можливість: українки в роки Першої світової війни. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2021. 320 с.
2. Велика війна 1914–1918 рр. і Україна. У 2-х кн. Кн. 1: Історичні нариси / упорядн. О. Реєнт; ред. кол.: В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: ТОВ "Видавництво "КЛІО"", 2014. 784 с.
3. Велика війна 1914–1918 рр. і Україна. У 2-х кн. Кн. 2: Мовою документів і свідчень / ред. кол.: В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: ТОВ "Видавництво "КЛІО"", 2015. 800 с.
4. Велика війна 1914–1918: витоки, характер, наслідки / наук. ред. С. С. Трояна. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 536 с.
5. Війна і міф. Невідома Друга світова / авт. кол: І. Бігун, С. Бутко, В. В'ятрович, К. Галушко та ін.; гол. ред. С. С. Скляр. Український інститут національної пам'яті. Х.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 272 с.
6. Гоменюк І. Провісники Другої світової. Прикордонні конфлікти в Центрально-Східній Європі. Від розпаду імперій до Гляйвіцької провокації / під. заг. ред. К. Галушка. Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2017. 352 с.
7. Гриневич В. Неприборкане різноголосся: Друга світова війна і суспільно-політичні настрої в Україні, 1939 – червень 1941 рр. Київ – Дніпропетровськ: Ліра, 2012. 508 с.
8. Граціозі А. Війна і революція в Європі, 1905–1956 рр. / пер. з іт. М. Прокопович; передм. А. Граціозі. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. 350 с.
9. Друга світова війна в історичній пам'яті України: за матеріалами Українського інституту національної пам'яті / упоряд. Л. Герасименко, Р. Пилявець. К.; Ніжин: Лисенко М. М., 2010. 247 с.
10. Друга світова війна та долі мирного населення у Східній Європі / за ред. Л. Фінберга. К.: Дух і літера, 2016. 448 с.
11. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / пер. Є. Марічев та ін. К.: Основи, 1999. 903 с.
12. Енглунд П. Захват і біль битви. Перша світова у 211 епізодах / пер. Н. В. Третьякової. Харків: Фоліо, 2016. 555 с.
13. Славіч Б. Історія Балкан ХХ століття. К.: Свенас, 2004. 600 с.
14. Жванко Л. М. Біженці Першої світової війни: український вимір (1914–1918 рр.). Харків: Апостроф, 2012. 568 с.
15. Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні: гендерна специфіка досвіду в часи екстремального насильства : зб. наук. праць / за наук. ред. Г. Грінченко, К. Кобченко, О. Кісь. Київ: ТОВ «АРТ КНИГА», 2015. 335 с.
16. Заполовський В. Буковина у останній війні Австро-Угорщини: 1914–1918. Чернівці: Золоті литаври, 2003. 284 с.
17. Історія сучасного світу: соціально-політична історія XV–XX століть: навч. посіб. / ред. Ю.А. Горбань. К.: Телепресінформ, 2001. 377 с.
18. Історія Центрально-Східної Європи: посібник для студ. іст. і гуманіт. фак. ун-тів / наук. ред. Л. Зашкільняк; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Л.: ЛНУ ім. І.Франка, 2001. 658 с.
19. Кені П. Карнавал революції: Центральна Європа 1989 року. Київ: Критика, 2006. 472 с.
20. Конквест Р. Роздуми над сплюдрованим сторіччям. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 371 с.
21. Лауер В. Фурії Гітлера. Німецькі жінки у нацистських полях смерті. К.: Український центр вивчення Голокосту, 2020. 280 с.
22. Манжола В. А. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 рр.): Підручник. К.: Либідь, 2001. 624 с.

23. Мартиненко А.К., Мартиненко Б. А. Міжнародні відносини 1945 – 1975 років: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ліра, 2007. 366 с.
24. Марущак М. Й. Історія дипломатії ХХ століття. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. Львів: Бескид Біт, 2003. 303 с.
25. Мицик Л. М. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–2007): навчальний посібник. К.: Академвидав, 2008. 544 с.
26. Орлова Т.В. Історія нових незалежних держав: Postsovieticum: навч. посіб. К.: Знання, 2010. 487 с.
27. Польша – нарис історії / За ред. В. Менджецького та Є. Брацисевича. – Варшава: Інститут національної пам'яті Польщі, 2015. 365 с.
28. Постоловський М., Пугач Є., Страшнюк С. Встановлення тоталітарних режимів у країнах Центральної та Південно-Східної Європи (1944–1945). Харків: Бізнес Інформ, 2000. 470 с.
29. Разиграєв О., Скальський В. Велика війна й Українська революція (1914–1921pp.). *Історія Волині: науково-популярне видання* / наук. ред., кер. автор. колективу М. М. Кучерепа; авт. кол.: В. А. Білик, Г. В. Бондаренко, В. І. Бортніков та ін.; Волинський національний університет імені Лесі Українки. Суми: Академкнига, 2023. С. 259–318.
30. Разиграєв О.В. По обидва боки фронту. Громадські організації на Волині в роки Великої війни: 1914–1918 pp. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 242 с.
31. Реєнт О.П., Сердюк О.В. Перша світова війна і Україна. К.: Генеза, 2004. 480 с.
32. Ротшильд Д., Уїнгфілд Н. Повернення до різноманітності: політична історія Східно-Центральної Європи після Другої світової війни К.: Мегатайп, 2004. 384 с.
33. Ротшильд Д. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. Київ: Мегатайп, 2001. 496 с.
34. Сервіс Р. Товариші. Комунізм: світова історія. К.: Темпора, 2012. 616 с.
35. Снайдер Т. Криваві землі: Європа між Гітлером і Сталіним. К.: Грані-Т, 2011. 448 с.
36. Снайдер Т. Перетворення націй. Польша, Україна, Литва, Білорусь 1569-1999. К.: Дух і Літера, 2012. 460 с.
37. Снайдер Т. Чорна земля. Голокост як історія і застереження. К.: Медуза, 2017. 398 с.
38. Сучасні дискусії про Другу світову війну : збірник наук. ст. та виступів укр. і зарубіжних істориків / Г. Бекірова, К. Беркгоф, О. Будницький та ін.; упоряд.: Я. Грицак, П. Кендзьор, С. Турканик. Львів : ЗУКЦ, 2012. 224 с.
39. Тисменяну В. Поворот у політиці: Східна Європа від Сталіна до Гавела. Київ: Мегатайп, 2003. 336 с.
40. Dni, które wstrząsnęły światem? Rewolucje w imperium rosyjskim w 1917 / pod red. P. Cichorackiego, R. Klementowskiego, M. Ruchniewicz. Wrocław-Warszawa: IPN, 2020. 296 s.
41. Razyhrayev O. Policja Państwowa w województwie wołyńskim w okresie międzywojennym. Warszawa, 2019. 456 s.
42. Razyhrayev O. Ukraine and the Ukrainian Question in 1914–1923. *Trimarium*. 2023. № 1. S. 82–106.
43. Razyhrayev Oleh. Organizacje społeczne na Wołyniu w czasie I wojny światowej: struktura, zadania, formy aktywności. *Metamorfozy społeczne (IH PAN), t 20. Studia i materiały do dziejów społecznych Polski 1914–1918* / red. K. Sierakowska. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, 2018. S. 85–116.
44. *Rozpad imperiów. Kształtowanie powojennego ładu w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1918–1923*. Warszawa – Wrocław: IPN, 2020. 544 s.
45. В'ятрович В. Війна і міф. К., 2016. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Viatrovych_Volodymyr/Viina_i_mif_Nevidoma_Druha_svitova/
46. Стяжкіна О. «Рокада: чотири нариси з історії Другої світової». URL: <https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/rokada-chotyry-narysy-z-istoriyi-drugoyi-svitovoyi>

47. Українська Друга світова війна. Сайт Українського інституту національної пам'яті. URL: <http://ww2.uinp.gov.ua/>
48. Щоб не забули. Пам'ять про тоталітаризм в Європі. URL: <http://old.uinp.gov.ua/sites/default/files/lestweforgetukr.pdf>
49. World War II Records. National Archives in Washington, DC. URL: <https://www.archives.gov/research/military/ww2>